УТВЕРЖДАЮ
Проректор БУ ЧР ДПО
«Чувашский республиканский
институт образования»
Минобразования Чувашии
………………..С.В. Петрова
«…..»……………………2018 г.

Государственная итоговая аттестация по образовательным программам основного общего образования в форме единого республиканского экзамена

Кодификатор
элементов содержания и требований к уровню подготовки обучающихся для проведения в 2019 году единого республиканского экзамена по ЧУВАШСКОМУ ЯЗЫКУ

Подготовлен кафедрой чувашского языка и литературы
БУ ЧР ДПО «Чувашский республиканский институт образования»
Минобразования Чувашии

Чăваш чĕлхипе тата литературипе тытмалли республикăн пĕрлехи экзаменĕн кодификаторĕ

Республикăн пĕрлехи экзаменĕн кодификаторĕ тĕрĕслевпе хаклав материалĕсен тытăмĕпе содержанине уçса паракан документ шутланать. Кодификатор икĕ пайран тăрать: «Экзаменра тĕрĕслекен пĕлӳ содержанийĕн элеменчĕсен йĕрки» тата «Республикăн пĕрлехи экзаменĕнче тĕрĕслекен хăнăхусем».

Экзамен ĕçĕн тĕп тĕллевĕ – 9 класс пĕтерекен ачан пĕлĕвне пĕтĕмĕшле аттестаци картинче хакласси. Вĕренекенсен пĕлĕвĕпе хăнăхăвĕсене экзаменра тулли те ирĕклĕ хуравлаттарса (изложени тата сочинени çырса) тата хатĕр хуравсенчен пĕрне суйлаттарса тĕрĕслеççĕ.

I пай. Экзаменра тĕрĕслекен пĕлӳ содержанийĕн элеменчĕсен йĕрки

Ку пайра республикăн пĕрлехи экзаменĕнче тĕрĕслекен пĕлӳ содержанийĕн элеменчĕсене çырса панă.

Пай	**Пĕлӳ содержанийĕн элеменчĕсем**
1.	***Фонетика***
1.1	Сасăсемпе сас паллисем
1.2	Сăмахри сасăсемпе сас паллисен шутне пĕлесси
2.	***Лексика***
2.1	Сăмахăн лексика пĕлтерĕшĕ
2.2	Синонимсем е антонимсем тупасси
3.	***Сăмах пулăвĕ***
3.1	Сăмах пулăвĕ
3.2	Сăмаха улăштаракан аффикссем
3.3	Çĕнĕ сăмах тăвакан аффикссем
3.4	Сăмахăн пĕлтерĕшлĕ пайĕсене тупса сăмах тытăмне палăртасси
4.	***Грамматика. Морфологи***
4.1	Пуплев пайĕсене палăртасси
4.2	Хăй пĕлтерешлĕ пуплев пайĕсем
4.3	Пулăшу пĕлтерĕшлĕ пуплев пайĕсем
5.	***Грамматика. Синтаксис***
5.1	Сăмах майлашăвĕ
5.2	Шухăш тĕшшине тупасси
5.3	Хутсăр предложени членĕсене тупасси
5.4	Хутлă предложени тĕсне палăртасси
6.	***Орфографи***
6.1	Мăшăр, хутлă, икĕ хут калакан сăмахсене çырасси
6.2	Сасăсене çырура палăртасси
7.	***Пунктуаци***
7.1	Хутсăр предложенисенче чарăну паллисем лартасси
7.2	Хутлă предложенисенче чарăну паллисем лартасси
7.3	Чарăну палли лартнин сăлтавĕсене ăнлантарасси
8.	Пуплев
8.1	Текст тытăмĕ. Текстри предложенисен çыхăнăвĕн мелĕсем
8.2	Сочинени пуплевĕн ăслав тĕсне тӳр килни
8.3	Ача çырнă ĕç сĕннĕ темăпа тӳр килни
8.4	Шкул ачин шухăшĕ палăрни

© Чăваш Республикин Вĕренӳ тата çамрăксен политикин министерстви 2019

8.5	Шухăш пĕр пĕтĕмлĕхĕ, пуплев çыхăнулăхĕ тата шухăшсене йĕркипе уçса пыни
8.6	Пуплев тĕрĕслĕхĕ, уçăмлăхĕ, çыхăнулăхĕ
9.	***Чĕлхе нормисем***
9.1	Орфографи нормисем
9.2	Лексика нормисем
9.3	Грамматика нормисем
9.4	Пунктуаци нормисем
10	***Илемлĕх мелĕсем***
10.1	Илемлĕх мелĕсене тишкересси

II пай. Республикăн пĕрлехи экзаменĕнче тĕрĕслекен хăнăхусем

Ку пайра республикăн пĕрлехи экзаменĕнче тĕрĕслекен хăнăхусене çырса панă.

№	Экзаменра тĕрĕслекен хăнăхусем
1.	***Тишкерӳ***
1.1	Стиль (илемлĕх стилĕ, публицистика стилĕ, наука стилĕ, ĕçлĕ стиль) тата пуплев манерĕ (калав, сăнлав, ăслав) енчен расна текстсен содержанине урăх çын вуланă тăрăх ăнланма пултарни
1.2.	Стильпе пуплев манерĕ енчен тĕрлĕрен текст содержанине тĕплĕн уçса пама пултарни
1.3.	Харпăр хăй тĕллĕн вуланă текстăн тĕп шухăшне ăнланни
1.4.	Харпăр хăй вуланă текст проблемине автор мĕнлерех хакланине ăнланни
1.5.	Итленĕ тата харпăр хăй тĕллĕн вуланă текстсене пĕрлештерекен тĕп шухăша ăнланма пултарни
1.6.	Итленĕ тата харпăр хăй тĕллĕн вуланă текстсен проблемисене вĕсен авторĕсем мĕнле пăхнине хакласа ăнланма пултарни
1.7.	Вуланă текстран тухса тăракан информацие ăнлантарма пултарни
1.8.	Вуланă текстăн стилĕпе пуплев манерне тĕрĕс палăртма пĕлни.
1.9.	Текстри предложенисене пĕр-пĕринпе çыхăнтаракан мелсене тупма пĕлни
1.10.	Сăмахăн сасăпа сас палли тытăмне тишкерме пултарни
1.11.	Сăмахăн пĕлтерĕшне пĕлни
1.12.	Сăмах тытăмĕпе пулăвне уçса пама пултарни
1.13.	Сăмах тытăмĕпе пулăвне уçса пама пултарни
1.14.	Сăмах пулăвĕн мелĕсене уйăрма пĕлни
1.15.	Хутсăр предложенин ушкăнĕсене уйăрма пĕлни
1.16.	Хутлă предложенин ушкăнĕсене уйăрма пĕлни
2.	***Аудированипе вулав***
2.1	Çын вуланă текстăн тĕп шухăшне ăнланнипе ăнланманни
2.2	Çын вуланă текст проблеми çине автор мĕнлерех пăхнине ăнланни
2.3	Итленĕ текстри информацие уçса пама, ăнлантарма пултарни
2.4	Стильпе пуплев манерĕ енчен расна текстсен содержанине итлесе тата харпăр хăй тĕллĕн вуласа тĕрĕс те тулли ăнланни
3.	***Çыру***
3.1	Фонетикăна, лексикăна, сăмах тытăмĕпе пулăвне, морфологие тата синтаксиса вĕренсе тухнă пĕлӳпе усă курса тĕрĕс çырма пултарни
3.2	Пĕр-пĕр стиле, пулев манерне тивĕçтерекен текст тума пултарни

© Чăваш Республикин Вĕренӳ тата çамрăксен политикин министерстви 2019

3.3	Итленӗ тата вуланӑ текстсенче тапратнӑ проблема пирки сочинени авторӗ хӑй шухӑшне уҫса пама пултарни; ку шухӑша икӗ текстран илнӗ информаци ҫине тата хӑй курни-илтни, пӗлни, вулани ҫине, пурнӑҫ опычӗ ҫине таянса ӗнентерме пултарни
3.4	Шухӑшсене ҫыхӑнуллӑ уҫса пама пултарни
3.5	Чӗлхе мелӗсене темӑпа, стильпе, пуплев манерӗпе килӗшӳллӗ суйласа илсе йӗркеллӗ вырнаҫтарма пӗлни
3.6.	Чӗлхе грамматика тата лексика пуянлӑхӗпе туллин усӑ курма пӗлни
3.7	Чӑваш чӗлхин орфографипе пунктуаци, грамматикӑпа пуплев нормисене пӑхӑнни

© Чӑваш Республикин Вӗренӳ тата ҫамрӑксен политикин министерстви 2019